

Valtuutettu Kajavan valtuustoaloite: Aluevaltuustoaloite lasten ja nuorten suunterveyden laiminlyöntien ehkäisemiseksi

Espoossa tehdystä laajasta rekisteritutkimuksesta käy ilmi, että vähävaraisuus johtaa usein suunterveyden laiminlyönteihin. Hammashoidon laiminlyönti aiheuttaa lapselle tarpeetonta elämänlaadun heikkenemistä sekä lisää hammashoidon kustannuksia myöhemmin.

Aiemmin lapsilla oli yhtäläiset mahdollisuudet päästä hammastarkastuksiin ja saada hammashoitoa, kun koulujen hammashoitolat huolehtivat lasten hammastarkastuksista ja suunterveydestä. Nykyään nämä alkavat olla monin paikoin jo historiaa. Lasten suunterveydestä huolehtiminen edellyttää nykyään aiempaa enemmän vanhempien aktiivista panosta.

Monen lapsen hammashoittoon pääsy kaatuu siihen, ettei etenäkään yksinhuoltaja pääse kускаamaan pieniä lapsia hammashoitolaan työn takia. Köyhissä perheissä on usein myös psyykkisiä ja somaattisia sairauksia, jotka kuormittavat arkea, eikä lasten vieminen hammashoitolaan toteudu. Jotkut vanhemmat myös välttelevät lasten viemistä hammashoitolaan, jos he eivät ole huolehtineet lastensa hampaista.

Hammastarkastuksiin ja -hoitoon menemisen olisi hyvä olla mahdollisimman vaivatonta myös nuorille, koska nuorten mielenterveysongelmat johtavat usein suunterveydenhuollon laiminlyöntiin. Koulun roolia hammashoidossa on mahdollista palauttaa liikuteltavilla palveluilla. Lähelle vietävillä palveluilla saadaan ikäluokkatarkastukset tehtyä joustavasti ja kattavasti. Poispudokkaita ei ole. Mobiili yksikkö voi olla autossa ja kontissa. Kevyt hoitopiste voidaan kasata myös koulun tiloihin. Joillakin hyvinvointialueilla näistä käytännöistä on jo hyviä kokemuksia. Oulussa on lisäksi ideoitu lasten suunterveyden yhdistämistä muihin perhepalveluihin siten, että lasten ja nuorten vakavat hammassairaudet estetään.

Me allekirjoittaneet Länsi-Uudenmaan aluevaltuutetut esitämme, että lasten ja nuorten suunterveyden laiminlyöntejä pyritään ennaltaehkäisemään tehokkaasti ja pyritään palauttamaan lasten ja nuorten tasapuoliset mahdollisuudet päästä hammastarkastuksiin ja saada oikea-aikaista suunterveyden hoitoa.

Espoossa 1.10.2024 Henna Kajava Lähteet: Suomen Kuvalehti (25.6.2024): Köyhyys näkyy jo pienten lasten suussa – ”Välillä joutuu poistamaan puolet hampaista” - Suomenkuvalehti.fi Hiilamo Aapo & al. (23.11.2023): Toimeentulotuki-ja-lasten-hammasterveys.pdf (apollonia.fi)

Ledamot Kajavas fullmäktigemotion: Fullmäktigemotion för att förebygga försummelse av munhälsan bland barn och unga

En omfattande registerundersökning som utfördes i Esbo visar att fattigdom ofta leder till försummelse av munhälsan. Försummelse av mun- och tandvården orsakar onödig försämring av barnets livskvalitet och ökar senare på kostnaderna för tandvården.

Tidigare hade alla barn lika möjligheter att komma till tandkontroller och få tandvård, när skolornas tandkliniker tog hand om barnens tandkontroller och munhälsa. Nuförtiden börjar dessa på många ställen redan att vara i det förflutna. Att sköta barnens munhälsa kräver mer aktivt engagemang från föräldrarna än tidigare.

Hos många barn brister tillgången till tandvård på att särskilt ensamförsörjare inte kan transportera små barn till tandklinikerna på grund av arbete. I fattiga familjer förekommer ofta också psykiska och somatiska sjukdomar som belastar vardagen, och att ta barnen till tandklinikerna blir inte av. Vissa föräldrar undviker också att ta sina barn till tandläkaren om de har försummat sina barns tandvård.

Att gå på tandkontroller och -vård ska vara så enkelt som möjligt även för unga, eftersom de ungas problem med den psykiska hälsan ofta leder till att mun- och tandvården försummas. Det är möjligt att återställa skolans roll inom tandvården med hjälp av mobila tjänster. Med tjänster som tillhandahålls i näromgivningen kan kontrollerna enligt åldersklass utföras på ett smidigt och omfattande sätt. Det finns inga avhoppare. Den mobila enheten kan finnas i en bil och container. En enkel behandlingsenhet kan också byggas upp i skolans lokaler. I vissa välfärdsområden har man redan goda erfarenheter av dylik praxis. I Uleåborg har man dessutom kommit med idén att kombinera främjandet av barns munhälsovård med andra tjänster för familjer, för att på detta sätt förhindra allvarliga tandsjukdomar bland barn och unga.

Vi, de undertecknade ledamöter i Västra Nylands välfärdsområdesfullmäktige, föreslår att man effektivt försöker förebygga av munhälsan bland barn och unga och strävar efter att återställa lika möjligheter för barn och unga att få tillgång till tandkontroller och erhålla munhälsovård i rätt tid.

I Esbo den 1 oktober 2024 Henna Kajava

Källor: Suomen Kuvalehti (25.6.2024): Köyhyys näkyy jo pienten lasten suussa – ”Välillä joutuu poistamaan puolet hampaista” - Suomenkuvalehti.fi Hiilamo Aapo & al. (23.11.2023): Toimeentulotuki-ja-lasten-hammasterveys.pdf (apollonia.fi)

Allekirjoittajat/Undertecknare

1.10.2024

1. Kajava Henna, aloitteen jättäjä/inlämnare av motionen
2. Värmälä Johanna
3. Mönttinen Ari

4. Ampuja Ari
5. Felipe Sini
6. Hiila Eeva
7. Leivo Tomi
8. Hakulinen Emmi
9. Aintila Anna
10. Jaatinen Anja
11. Noro Tiina
12. Järvenpää Kaarina
13. Thure-Toivanen Tiina
14. Hiilamo Henna
15. Uusitalo Arja
16. Aavaparta Tiina
17. Aittakumpu Birgit
18. Knaapi Emilia
19. Katainen Mervi
20. Nummelin Petra
21. Karimäki Johanna
22. Wejberg Otto
23. Kurri Vanessa
24. Alaviiri Kaisa
25. Juvonen Arja
26. Kokko Elina
27. Laitinen Veli-Matti
28. Koponen Noora
29. Rasinsalo Anu
30. Laine Aino
31. Castrén Heidi